

Dr. Zlata Drnas de Clément
Profesor međunarodnog prava
i teorije međunarodnih odnosa
Nacionalno sveučilište i Katoličko Sveučilište
Cordoba, Argentina

PRAVNO INSTITUCIONALNI PROFIL MERCOSUR-a

SAŽETAK

Zahvaljujući ugovoru iz Asunciona (TA), proces latinskoameričke integracije poprima novi institucionalni oblik. Također je Protokol iz Ouro Pretoa (POP) usvojio nova pravila za proces i institucionalne nadležnosti. Neke od njih su karakteristične za važan zajednički proces. MERCOSUR ostaje međunarodna organizacija koja štiti suverenost svojih zemalja-članica.

1. PREGLED DOGAĐANJA

Pravni pregled MERCOSUR-a objašnjava se nastankom nacrtu za Latinsku Ameriku, počevši od Ujedinjenih naroda preko Ekonomske Komisije za Latinsku Ameriku (CEPAL), sve do kraja desetljeća 40-ih godina. Radovi CEPAL-a vodili su do stvaranja ALALC-a (Ugovor iz Montevidea 1960. godine), koji je zatim promijenio naziv u ALADI (Ugovor iz Montevidea 1980. godine). Ugovor iz Asunciona 1994. godine, na kojem se temelji Zajedničko južnoameričko tržište (Mercosur), uklopio se u sustav aladi kao sporazum o ekonomskoj pomoći broj 18.

Jedan od nedavnih događaja stvaranja MERCOSUR-a je Deklaracija iz Iguazua, 30. studenoga 1985. godine. Taj se dokument, potpisan između predsjednika Alfonsina i Sarneya, pojavio nakon svečane inauguracije Međunarodnog mosta "Tancredo Neves" koji spaja Puerto Meira (u Brazilu) s Puerto Iguazú (u Argentini) koja je održana 29. studenoga te iste godine. Taj je most bio prvi uspjeh toga tipa nakon inauguracije, 1947. godine, godine Mosta suradnje Slobodnih (Argentina-Urugvaj). Za dokument, taj most predstavlja "značajan korak u procesu fizičke integracije",

što se ne smije pomiješati s pravno-političkom integracijom, koja je tipičan primjer stvaranja sustava zajednice.

Međutim, mora se imati na umu činjenica da je u Deklaraciji br. 18 izražena "čvrsta politička volja (Argentini i Brazila) da se ubrza proces bilateralne integracije". Ali, ipak, ta je izjava ostala neučinkovita, što potvrđuje činjenica da je ta volja "u skladu s naporima za kooperacijom i regionalnim razvitkom" (broj 18). Činjenica da se stvorila Mješovita komisija visokog stupnja bilateralne ekonomske kooperacije, kojom predsjedaju Ministri Vanjskih poslova (MVP) i u sastavu vladinih predstavnika i poduzetnika obiju država, koji su predložili programe, projekte i modalitete za ekonomsku integraciju "(br. 19), iznosi na vidjelo odluku da se iz deklamativnog plana izdvoje politike za integraciju u regiji.

Drugu važnu činjenicu predstavlja Akt o argetinsko-brazilskoj integraciji iz Buenos Airesa, od 29. srpnja 1986. godine, koji u svojoj preambuli upućuje na stvarnije zajedničkog ekonomskog prostora kao i volju za promjenom postojećih veza međusobne suradnje koja će učvrstiti želju za zajedničkim razvitkom.

Akt je utvrdio Program za integraciju i ekonomsku kooperaciju između Argentine i Brazila i odredio je principe razrade i izvršenja programa. Tako je odlučio da će program biti postupan¹ i fleksibilan². Aktom je osnovana Izvršna komisija programa koja je ukazala na određenu ovisnost procesa o volji narodne Izvršne vlasti obje države, okolnost koja se zadržala sve do danas³. Treba naznačiti činjenicu da je Akt predvidio sudjelovanje poduzetnika u radu Komisije, odobravajući tako poluformalnu direktnu ulogu koja se nije podržavala u institucionalnom sustavu MERCOSUR-a⁴.

Tih 12 protokola, koji su nadopunili Akt, predstavljali su prvu izvršnu fazu integracijskog procesa MERCOSUR-a, fazu koja se nadopunila Aktom argetinsko-brazilskog prijateljstva: demokracija, mir i razvitak, od 10. prosinca 1986. godine

¹ To upućuje na utvrđivanje godišnjih etapa za određivanje, poslovanje, izvršenje i procjenu politika za integraciju. Zbog toga su se poslovni sastanci Izvršne komisije programa morali realizirati svakih šest mjeseci kako bi procijenili uspjehe Programa i predložili zemljama-članicama nove poticajne mjere. Cf. Naše djelo "Odnosi iz Córdobe s Mercosurom s temom Okoliša", Lerner, Córdoba, 1996. Pogledaj također, GARRE COPELLO, B. "Ugovor iz Asunciona i Zajedničko tržište- Ekonomski megaprostor i Latinska Amerika", Montevideo, 1991., GOMES CHIARELLI, C.A. i ROTA CHIARELLI, M. - "Integracija : Pravo i Obaveza", Sao Paolo - Brazil, 1992.

² Razvijen u takvom obliku da može uskladiti svoj domet, ritam i svoje ciljeve s potrebama procesa.

³ Komisiju su osnovali, s argetinske strane, ministri vanjskih poslova i ekonomije, glavni tajnik predsjedništva i tajnik za industriju i vanjsku trgovinu. S brazilske strane, ministri vanjskih poslova, financija, industrije i trgovine i tajnik Vijeća nacionalne sigurnosti.

⁴ U stvarnosti, sektor poduzetništva (ne oviseci o vladinim odlukama), kao i drugi sektori, može sudjelovati u određenim etapama sjednica raznih pomoćnih organa ili nadležnih organa sustava, kao što su stručni sastanci, komisije, tehnički odbori, poslovne predgrupe... ali bez ikakve mogućnosti odlučivanja.

i sa 16 Dokumentata koji se odnose na Program za integraciju i ekonomsku kooperaciju⁵. Prilikom potpisivanja tog Akta također se usvojio sporazum o djelomičnom postizanju ekonomske pomoći.

Prije isteka mandata argetinskog i brazilskog predsjednika i zahvaljujući njihovoj volji da nastave produbljivanje započetog procesa binacionalne integracije, oba su mandatarata potpisala ugovor o integraciji, kooperaciji i razvitku u Buenos Airesu, 29. studenoga 1988. godine. Tim je ugovorom uspostavljeno neograničeno trajanje obveza. Međutim, tradicionalno su ih nepovjerenje i nesigurnost doveli do mogućnosti da se sporazum odbije, što bi bilo u suprotnosti sa samom prirodom sustava zajednice. Ugovorom je naznačena potreba da se definitivno učvrsti proces ekonomske integracije s ciljem prilagođavanja zajedničkog prostora. U tu svrhu nastale su dvije etape djelovanja. Prva je predviđjela ukidanje tarifnih prepreka, ali ne i netarifnih prepreka u trgovini dobrama i uslugama, na vrijeme od 10. godina, putem protokola. Također je uključila usklađivanje u administrativnoj, poljoprivrednoj i industrijskoj politici, te politici transporta i komunikacija, znanosti i tehnologije i koordiniranje makroekonomskih aspekata putem ugovora. Druga je etapa predviđjela usklađivanje politika za stvaranje zajedničkog tržišta. Ugovorom je osnovana Izvršna komisija koja je iskazala svoju ovisnost o izvršnoj vlasti⁶. Prije ugovora iz Asunciona 1991. godine, tim su ugovorom, koji predstavlja formalne okvire MERCOSUR-a, dovršena dvadeset i četiri protokola.

U prijelaznom razdoblju navedenih sporazuma nastojalo se približiti Urugvaj započetom procesu između Argentine i Brazila. Međutim, unatoč postojanju prijašnjih sporazuma o kooperaciji između Urugvaja i Argentine (CAUCE/Sporazum između Argentine i Urugvaja o vanjskoj trgovini) i Urugvaja i Brazila (PEC/Protokol o trgovinskom proširenju) nije s lakoćom postignut prikladan sporazum za približavanje Urugvaja tom procesu.

U međuvremenu, Menem i Rodríguez su potpisali Akt o stvaranju Komisije za Političku Koordinaciju i Integraciju iz Asunciona, 26. travnja 1989. čiji je cilj bio "sudjelovati u uspjehu latinskoameričke integracije".

Menem i Collor de Melo odlučili su požuriti rok Ugovora o integraciji, kooperaciji i razvitku, potpisujući Akt iz Buenos Airesa u srpnju 1990. godine i odredili su za datum uspostave zajedničkog tržišta 31. prosinac 1994. S njim su se ubrzali ciljevi i kronogram MERCOSUR-a. U Aktu se, u dva aneksa, odredila metodologija za oblikovanje zajedničkog tržišta i stvorila se grupa za binacionalni posao (Grupa zajedničko tržište) podređena izvršnoj komisiji ugovora o integraciji iz 1988. godine. Grupu zajedničko tržište, slijedeći već utvrđene modalitete u prethodnim spora-

⁵ Među tim dokumentima, ističe se pet protokola koji su pridodani ostalim dvanaest, objavljenih u srpnju 1986.

⁶ Komisiju su sačinjavala četiri ministra, po jedan iz svake zemlje-članice i njome su kopredsjedali Predsjednici obiju nacija.

zumima, čine četiri predstavnička člana po državi (ministar vanjskih poslova, ministar za ekonomiju, tajnik za industriju i trgovinu i zamjenik tajnika za ekonomiju i financije) s mogućnošću prihvaćanja savjeta grupe stručnjaka.

Putem službenog zajedničkog argetinsko-brazilskog priopćenja iz Brazila, 1. kolovoza 1990. godine, prihvaćena je inkorporacija Urugvaja u integracijski proces, a pozvani su Čile i Paragvaj da se pridruže stvaranju zajedničkog tržišta. Paragvaj je odmah prihvatio dok je Čile odgodio svoje pripojenje za povoljniji trenutak⁷. Međutim, potpisan je temeljni sporazum za potpisivanje ugovora o ekonomskoj pomoći (29. kolovoza 1990.), kojim je određeno da se prihvati stvaranje "proširenog tržišta" najkasnije 31. prosinca 1994.⁸ i da se potpiše, u roku od šest mjeseci, Ugovor o ekonomskoj pomoći u okviru ALADI-a. U jednom se aneksu predvidio program oslobođenja od tarifnog sustava putem "linearnog, postupnog i autonomnog sustava smanjivanja poreza".

Na osnovi Ugovora o integraciji iz 1988. godine i 24 protokola, Grupa zajedničko tržište (u kojoj su sudjelovali Urugvaj i Paragvaj, ne ispunjavajući institucionalne formalnosti) pripremila je tekst budućeg Ugovora iz Asunciona (26. ožujka 1991.) kojeg su potpisale četiri države. Taj ugovor, na kojem se temelji MERCOSUR, predstavlja okvirni ugovor, koji samo utvrđuje opće funkcionalne ciljeve (koji bi trebali biti ostvareni putem usvajanja političkih odluka) i kojemu nedostaju precizne operativne norme ili specijalne zabrane.

2. INSTITUCIONALNI ASPEKTI PRAVNOG PREGLEDA

Ugovor iz Asunciona, zamišljen kao sporazum neograničenog trajanja i minimalne upravne strukture potrebne za postizanje ciljeva, stvoren je za vođenje tranzicijskog perioda na zajedničkom tržištu. Prema previđenom, zajedničko je tržište trebalo biti uspostavljeno kao permanentna institucija do 31. prosinca 1994. koja bi obuhvaćala slobodan protok dobara, usluga i proizvodnih faktora, uspostavljanje zajedničke vanjske carine, prihvaćanje zajedničke vanjske carine, prihvaćanje zajedničke trgovinske politike u odnosu na treće zemlje, koordinaciju makroekonomskih i sektorskih politika. Na isti način, predviđa se obveza zemalja članica da ubrza legislativno usklađivanje i da se odrede paramentne institucije. Protokolom iz Ouro Pretoa, od 17. prosinca 1994. godine, stvorila se djelomična zona slobodnog tržišta, približno je 90% dobara i proizvoda u slobodnom opticaju, međutim, nastoji se i dalje postići ukinuće tarifa do 2001. god. Jednako tako je došlo do stvaranja parcijalne carinske unije, u kojoj oko 85% uvezenih proizvoda iz trećih zemalja zadržava vanjsku

⁷ Moramo imati na umu da je Čile imao zdraviju ekonomiju u odnosu na Argentinu i Brazil i čvrstu poziciju na međunarodnom tržištu.

⁸ U listopadu 1996., Čile je postao članom MERCOSUR-a, sustavom nazvanim četiri plus jedan.

zajedničku carinsku tarifu.

Iako su ciljevi Ugovora iz Asunciona svojstveni jednom integracijskom procesu, MERCOSUR se i dalje čvrsto drži u planu kooperacijskih sustava, budući da države-članice zadržavaju u potpunosti njegove suverene ovlasti.

Trebamo napomenuti da integracijski procesi nadmašuju klasični koncept državne suverenosti, dok su odnosi između Država-Članica i više nego samo međuvladini. Premda su to procesi federalističkog tipa, ne vode nužno federaciji, niti nestajanju suverenih cjelina. U integracijskim procesima utvrđivanje specifičnih zajedničkih ciljeva i njihov uspjeh prioritetni su u odnosu na maksimiranje državnih nadležnosti. U stvarnosti su prednosti, koje nudi unija, bile tako privlačne da su njene članice nadvladale povijesne razlike i pradavne mržnje.

MERCOSUR, zajedno s ugovorom iz Asunciona, još i danas, putem protokola iz Ouro Pretoa, i dalje stvara, u vremenu tranzicije⁹, međunarodnu, međuvladinu tvrtku koja je proizašla iz okvirnog ugovora trajne i institucionalizirane kooperacije.

Kažemo da čini međunarodnu, međuvladinu tvrtku, jer se razilazimo u mišljenju s onima koji MERCOSUR definiraju kao proces¹⁰. Ta posljednja izjava miješa "integracijski proces" s "vlastitom stvarnošću" (odnosno stvaranje vlastitih tvrtki), koja je nastala kroz institucionalni sustav u svakoj etapi integracijskog procesa. MERCOSUR - i više od samog značenja riječi "MERCOSUR"¹⁰ je institucionalizirani prostor (čak i kad bude u tranziciji), dio je integracijskog procesa južnog latinskoameričkog stošca¹¹.

Znamo da je ugovorom iz Asunciona¹² stvoren okvirni ugovor kojim su, međutim, utvrđeni opći funkcionalni ciljevi, koji se samo mogu postići usvajanjem političkih odluka, a nedostaju mu norme s preciznim operativnim uputama ili specijalnim zabranama. Ovo, posljednje navedeno, tipično je za tzv. "ugovore-zakone". Naprimjer, Ugovor o Europskoj Zajednici je jedan okvirni ugovor, djelomično važan zbog svog sadržaja, ali također sadrži odluke o direktnom izvršenju, približavajući se tako pojmu "ugovora-zakona" kao i ugovor Europske Zajednice za atomsku energiju, međutim, oblikuju se kao sektorski ugovori, s izvršnim pravilima, utemeljenim u istim ugovorima.

Govoreći o kooperacijskom sustavu, onako kako smo već naznačili, činimo to naspram ideji sustava zajednice. U prvom slučaju, države-članice u sporazumu zadržavaju u cijelosti suverene ovlasti dok, u drugom slučaju, države prenose dio

⁹ Pogledaj: SANGUINETTI, J. L. - Mercosur: "Alternative Konačnog Institucionalnog Nacrta", u Latinskoameričkoj Integraciji. N° 201, lipanj 1994., strana 18.

¹⁰ Naziv MERCOSUR ne označava samo cilj integracijskog procesa, nego isto tako označava institucionalizirani sustav, takav kakav je oformljen u periodu tranzicije.

¹¹ Pogledaj naše djelo: "Odnosi iz Córdoba ...", (str. 86 i slijedeće stranice).

¹² Sa svojim protokolima

svojih sposobnosti i ovlasti¹³ na centralna tijela i priznaju prevlast prava zajednice nad internim pravom država-članica, u području dodijeljenih ovlasti.

Imajmo na umu da Ugovor o Europskoj Ekonomskoj Zajednici nije izrazito uspostavio primat prava Zajednice nad internim pravom država-članica. Takvu je hijerarhiju utvrdio sud Pravde u Sentenciji Costa ENEL, 15. lipnja 1964. god. i objasnio u Sentenciji Simmenthal, 9. ožujka 1988. god. koja određuje da "Svaki nacionalni sudac kojem je predan slučaj za razmatranje u okviru njegove nadležnosti se obavezuje da u cijelosti primijeni pravo Zajednice i da štiti prava koje ono daje privatnim osobama, ostavljajući bez učinka svaku odluku eventualno u suprotnosti s pravilom Zajednice, bilo prije ili poslije".

Ali zato, Ugovor iz Maastrichta, određuje da su njegove norme jednako kao i pravila Zajednice, direktnog učinka od trenutka kad stupe na snagu, što nije slučaj s direktivama koje stvaraju okvirne ugovore koji samo utvrđuju ciljeve, ostavljajući slobodu državama-članicama u određivanju mjera za postizanje tih ciljeva.

Kažemo da ugovor iz Asunciona osniva sustav trajne kooperacije, dok član 19 istog ugovora utvrđuje da "će biti neograničenog trajanja" što ne sprječava uspostavljanje perioda tranzicije prema zajedničkom tržištu. Ugovorom o Europskoj Ekonomskoj Zajednici također je uspostavljen period tranzicije na 12 god., podijeljen u tri etape, svaka od njih po četiri godine, iako je postojala intenzivnija međuregionalna trgovina, nego ova, postojeća između država-članica iz Ugovora iz Asunciona u trenutku njegovog usvajanja. Činjenica da se ugovorom iz Asunciona, također, predvidio period tranzicije do 31. prosinca 1994. god. (odgođen zbog Protokola iz Ouro Pretoa) i da normativa, u najvećem dijelu, bude privremena, ne smije se pomiješati s postojanošću ciljeva i principa ugovora.

Kažemo da je kooperacija institucionalizirana, dok se Ugovorom iz Asunciona uspostavlja upravni sastav administracije i izvršenje, utvrđujući pravila za način djelovanja različitih organa i institucionalnu interakciju.

Kako smo već spomenuli, MERCOSUR nije uspio postići zonu slobodne trgovine kao ni potpunu carinsku uniju, još manje zajedničko tržište ili stvaranje konačnih institucija. Ali je zato, Protokolom iz Ouro Pretoa, postignuto usklađivanje pravne osobe dotične cjeline (MERCOSOUR), dajući pravo Vijeću da kao pravna osoba zastupa MERCOSUR¹⁴, kao i pravo da sklapa i potpisuje ugovore u ime MERCOSUR-a, s trećim zemljama, grupama zemalja i međunarodnim tijelima¹⁵.

3. SASTAV UPRAVE

¹³ Da je prenijela sve svoje nadležnosti, nastala bi kao suverena država kako bi se transformirala u parcijalni subjekt nove federalne ili konfederalne države koje bi bila dio.

¹⁴ Član 8.3. Ugovora

Za administraciju i izvršenje Ugovora iz Asunciona, u skladu s Članom 9, zadužena su dva tijela:

- a) Vijeće za zajedničko tržište
- b) Grupa zajedničko tržište

U dodatnom protokolu Ugovora iz Asunciona o Institucionalnoj Strukturi MERCOSUR-a (Protokol iz Ouro Pretoa), u njegovom Članu 1, naznačeno je da institucionalni sustav MERCOSUR-a čine sljedeća tijela ili organi¹⁷.

- Vijeće za zajedničko tržište (CMC)
- Grupa zajedničko tržište (GMC)
- Trgovačka komisija MERCOSUR-a (CCM)
- Zajednička parlamentarna komisija (CPC)
- Socijalni i ekonomski forum (FCES)
- Tajništvo MERCOSUR-a (SAM)

U “jedinom paragrafu” Člana 1, Protokolom je određeno da će se moći osnovati pomoćni organi potrebni za postizanje ciljeva u procesu integracije.

Član 2 utvrđuje da su samo CMC, GMC i CCM međuvladina tijela sa sposobnošću odlučivanja.

Vijeće Zajedničkog Tržišta predstavlja vrhovno tijelo MERCOSUR-a koje je zaduženo za političko vođenje procesa integracije i za preuzimanje odluka, kako bi se osiguralo ispunjenje ciljeva naznačenih u Ugovoru iz Asunciona kao i konačno stvaranje zajedničkog tržišta¹⁸.

Za razliku od Ugovora iz Asunciona, Protokol iz Ouro Pretoa (u svom Članu 8)

¹⁵ Član 8.4. Vijeću odobrene ovlasti u ovoj točki mogu se posebnim nalogom tog organa prenijeti GMC-u, pod uvjetima utvrđenim u stavku 7 člana 14. Tom je odlukom izrazito određeno: “Ugovarati sporazume u ime MERCOSUR-a s trećim zemljama, grupama zemalja i međunarodnim organizacijama, uz sudjelovanje predstavnika svih zemalja-članica, putem izričite delegacije Vijeća Zajedničkog Tržišta i u okviru granica određenih u specifičnim nalogima, odobrenih u tu svrhu. Kad GMC bude raspolagao ovlaštenjem za provedbu konačnog cilja, dat će na potpisivanje spomenute sporazume. Također, kad CMC ovlasti GMC, GMC će moći prenijeti spomenute ovlasti Trgovačkoj komisiji MERCOSUR-a.” Kako možemo primijetiti putem ugovorenog Sporazuma s EU-om (Europskom unijom), uvjet za “sudjelovanje svih zemalja-članica” nije potreban za Vijeće. Zaista, samo su delegati iz Argentine i Brazila zastupali MERCOSUR u pregovorima u Madridu, u prosincu 1995.

¹⁶ Cf. Naše djelo: “Odnosi iz Córdoba...” str. 95 i sljedeće.

¹⁷ Imajmo na umu da član 53 Protokola iz Ouro Pretoa određuje: “Ukidaju se sve odluke Ugovora iz Asunciona, od 26. ožujka 1991., koje bi bile u suprotnosti s članovima sadašnjeg protokola i sa sadržajem usvojenih odluka Vijeća zajedničkog tržišta u periodu tranzicije.”

iscrpnno nabraja djelovanja i ovlasti CMC-a.

Kako smo već spomenuli, on je tijelo, zaduženo da kao pravna osoba zastupa MERCOSUR i da sklapa i potpisuje sporazume u ime grupacije s trećim Zemljama ili međunarodnim tijelima¹⁹.

CMC je ovlašten da osnuje Sjednice ministara - prave forume s političkom snagom²⁰ - i da se izjasni o ugovorima koji su mu upućeni s tih sjednica. Osim toga, može osnovati svako tijelo koje će smatrati pravodobnim za ispunjavanje Ugovora iz Asunciona, njegovih protokola i sporazuma potpisanih u njegovim granicama, kao i izmijeniti takva tijela ili ih ukinuti²¹.

Njegova se povlaštena uloga očituje u ovlasti da usvoji Interni poslovnik GMC-a²² i da imenuje direktora SAM-a²³.

CMC održava isti sustav u skladu s Ugovorom i Protokolom. Vode ga ministri vanjskih poslova i ministri za ekonomiju zemalja-članica, koje zasjedaju onoliko puta koliko će to smatrati potrebnim. Član 11 Ugovora iz Asunciona zahtijeva da se barem jednom godišnje održi sjednica u prisustvu predsjednika zemalja-članica. Član 6 Protokola skratio je rok, zahtijevajući da se sjednica s mandatarima održi "barem jednom semestralno". U oba se međunarodna dokumenta određuje da će sjednice CMC-a koordinirati ministri vanjskih poslova i da će biti pozvani da na njima sudjeluju drugi ministri ili predstavnici vlasti na nivou ministara.

CMC je završio svoji prvu sjednicu u Braziliji, 17. prosinca 1991. godine, kojoj su prisustvovala četiri predsjednika i njihovi razni ministri. Na tom istom sastanku moglo se zamijetiti oduševljenje zahvaljujući novom iskustvu, budući da je na njoj potvrđeno šesnaest odluka koje je predložio GMC.

GRUPA ZAJEDNIČKO TRŽIŠTE predstavlja izvršno i inicijativno tijelo MERCOSUR-a²⁴. Čine ga četiri redovna člana i četiri naizmjenična, jedan po državi, koje je imenovala odgovarajuća vlada, među kojima se obavezno trebaju naći predstavnici ministarstva vanjskih poslova, ministarstva za ekonomiju (ili njima jednaki) i centralnih banaka²⁵. Za razradu i predlaganje konkretnih mjera za razvoj njihovih poslova GMC će moći sazvati, kada to ocijeni potrebnim, predstavnike drugih tijela iz javne uprave ili iz institucionalnog sastava MERCOSUR-a²⁶ GMC koordinira

¹⁸ Član 10 ugovora iz Asunciona (TA) i član 3 Protokola iz Ouro Pretoa (POP)

¹⁹ Sa sposobnošću davanja ovlasti.

²⁰ Tako je osnovao sljedeće sjednice ministara: ekonomije i predstavnika centralnih banaka, obrazovanja, pravosuđa, i poljoprivrede.

²¹ CMC je institucionalizirao stručne specijalizirane sjednice, kojima je u planu da povežu područje ekonomije s socijalnim područjem. Tako se npr., osnovala Specijalizirana sjednica o okolišu, koja je ostala na snazi do kolovoza 1995., u koju se uklopio SGT 6 za okoliš. CMC je, također, institucionalizirao djelovanje odbora. Npr.: Odbor za tehničku kooperaciju.

²² Koji si sam određuje.

²³ Pogledaj član 14 Protokola iz Ouro Pretoa, koji se odnosi na ovlasti GMC-a

ministarstvo vanjskih poslova i zasjeda redovno ili izvanredno toliko puta koliko će to biti potrebno, u uvjetima određenim u njegovom Internom poslovniku. U stvarnosti, GMC zasjeda trisemestralno, ali se četvorica koordinatora sastaju mjesečno, kako bi ubrzali svoje djelovanje i postizanje ciljeva MERCOSUR-a.

Protokolom iz Ouro Pretoa značajno se proširuje područje djelovanja i ovlasti GMC-a²⁷. Član 14 utvrđuje sljedeće nadležnosti:

- nadgledati izvršavanje TA (Tratadu de Asuncion = Ugovor iz Asunciona), njegovih protokola i sporazuma potpisanih u njegovim granicama²⁸,
- predlagati GMC-u projekte za donošenje odluka,
- poduzeti potrebne mjere za izvršavanje odluka GMC-a,
- stvarati, mijenjati ili ukidati organe takve kakvi su SGT i specijalni skupovi, kako bi se ispunili njeni ciljevi²⁹,
- izričitim ovlaštenjem GMC-a zastupati MERCOSUR, kao pravna osoba, koja mu može odobriti da prenese zastupstvo na CCM,
- odobriti proračun i godišnji obračun koje prikaže SAM,
- prihvatiti Rješenja koja se tiču financija i proračuna, što se uređuje smjernicama koje proizlaze iz CMC-a,
- organizirati sjednice CMC-a i pripremati izvještaje i ispitivanja koje će to tijelo zahtijevati,
- izabrati direktora SAM-a,
- nadgledati aktivnosti SAM-a,
- službeno potvrditi Interni poslovnik CCM-a i FCES-a³⁰.

GMC, u skladu s aneksom V. TA-a, konstituira deset poslovnih podgrupa, kako bi koordinirali makroekonomske politike i sektorske politike³¹. GMC je, koristeći se svojom ovlasti za osnivanje SGT-a kojeg smatra neophodnim, osnovao SGT br. 11, Grupu za korelaciju rada, zapošljavanja i socijalnog osiguranja³². Rješenje 20/95 GMC-a je uspostavilo novu strukturu GMC-a, određujući novi SGT (ST – Subgrupu

²⁴ Član 13 TA-a i Član 10 POP-a

²⁵ Član 11 POP-a, koji ne upućuje na promjene u vezi s TA-om.

²⁶ Član 12 POP-a

²⁷ Ugovor iz Asunciona u svom Članu 13 je naznačio, između funkcija i ovlasti GMC-a, sljedeće funkcije i ovlasti:

- prihvatiti potrebnu pomoć za izvršavanje usvojenih odluka CMC-a,
- predložiti konkretne mjere koje teže primjeni programa za stvaranje slobodne trgovine, koordiniranju makroekonomskih politika i ugovaranju sporazuma u odnosu na treće,
- odrediti poslovne programe koji bi osigurali napredak u stvaranju zajedničkog tržišta.

²⁸ Član 13 TA-a.

²⁹ Ovo je jedna važna ovlast koja, vjerojatno, ubrzava i precizira djelovanje MERCOSUR-a na raznim poljima i njegove potrebe, ovisno o točki gledišta (sektorske, globalne...).

de Trabajo = poslovna podgrupa): 2 - rudarstvo, 3 - tehnički propisi, 4 - financije, 5 - transport i infrastruktura, 6 - okoliš, 7 - industrija, 8 - poljoprivreda, 9 - energija, 10 - poslovi iz područja rada, zapošljavanja i socijalnog osiguranja^{33, 34}.

S namjerom da se “regulira” unutarnja organizacija SGT-a i da se potakne njegov rad, GMC je osnovao komisije na području različitih SGT-a³⁵. Općenito, te komisije obuhvaćaju teme u vezi posla koji se razvija u različitim SGT-ima. Tako se, naprimjer, Rezolucijom 21 (GMC-a) osnovala “Komisija u opsegu SGT-a br. 8, poljoprivredna politika, kao bi uz pomoć SGT-a br. 7, industrijska politika i tehnološka politika i br. 9, energetska politika, procijenila i predložila alternative s ciljem stvaranja regionalne politike u vezi kompleksa šećer - alkohol.

Svaka zemlja-članica stvara Nacionalni odsjek GMC-a, s podružnicama u unutrašnjosti zemlje. U našoj zemlji, Nacionalni odsjek GMC-a, djeluje kao ujedinjeno tijelo, koje se periodično sastaje (uglavno jednom tjedno) i ostaje u vezi s privatnim sektorima zainteresiranih za razvoj MERCOSUR-a. Imajmo na umu da Nacionalni odsjek GMC-a, (što podrazumijeva sve njegove filijale u unutrašnjosti) ostvaruje važnu ulogu u okviru sistema rješavanja sporova MERCOSUR-a^{36, 37}

Istaknuta uloga GMC-a u rješavanju sporova promatra se kroz sljedeće slučajeve:

- GMC je obaviješten o stanju direktnih pregovora i o njihovom ishodu u slučaju kontroverzije između zemalja-članica³⁸.
- Ako se između zainteresiranih strana ne postigne ugovoreni sporazum, bilo koja zemlja-članica u sporu može predati slučaj na postupak pred GMC³⁹, koji može zatražiti mišljenje stručnjaka⁴⁰. Nakon saslušanja objiju strana, ocijenit će slučaj

³⁰ Što se njega tiče, njegov vlastiti Interni poslovnik kojeg usvaja CMC, zahtijevajući od samog GMC-a da ga preda na razmatranje.

³¹ SGT br. 1, trgovinski poslovi; SGT br. 2, carinski poslovi; SGT br. 3, tehničke norme; SGT br., fiskalna i monetarna politika povezana s trgovinom; SGT br. 5, kopneni promet; SGT br. 6, vodeni promet; SGT br. 7, industrijska i tehnološka politika; SGT br. 8, poljoprivredna politika; SGT br. 9, energetska politika; SGT br. 10, koordiniranje makroekonomskih politika.

³² Član 13 TA-a i Član 14 POP-a

³³ Novom strukturom su osnovane specijalizirane sjednice za znanost i tehnologiju i za turizam. Stvorila je skupine “ad hoc” koje se odnose na usluge, institucionalne aspekte, Mercosur - Aladi, Mercosur - OMC i šećer. Izjavnila se, također, o nastavku rada Odbora za tehničku kooperaciju Mercosura.

³⁴ Na temelju člana 13 TA i članova 10 i 18 Odluke N 4/91 CMC-a

³⁵ Rješenje br. 51 (GMC-a), “Komisije u okviru raznih podgrupa - osnivanje”. (BO, 14. siječnja 1993.)

³⁶ Pogledaj: Protokol iz Brazilijske.

³⁷ Nedavno je Arbitražni sud izrekao svoju prvu presudu.

- i sastaviti molbu⁴¹.
- ako do rješenja ne dođe predhodnim postupkom, bilo koja zemlja-članica u sporu će pribjeći arbitraži⁴². Na toj instanci, GMC i dalje sudjeluje, iako u manjem broju, budući da mu je u cilju da ostane obaviješten ili da pruži potporu u slučaju da se umiješa tajništvo/uprava.
 - u slučaju privatnih osoba, koje su oštećene sankcijama ili zakonskim ili administrativnim mjerama restriktivnog učinka, diskriminacijskim ili nelojalnim mjerama koje su poduzele zemlje-članice, kršeći na taj način odluke Ugovora iz Asunciona, njegovih protokola i sporazuma zaključenih u okviru istog Ugovora, Odluke CCM-a ili Rješenja CMC-a (POP – Protokol iz Ouro Pretoa – pridodaje tome i Direktive CCM-a), privatne će osobe moći pokrenuti postupak pred Nacionalnim Odsjekom CMC-a⁴³. Lokalni Nacionalni odsjek se može povezati s centralnim Nacionalnim Odsjekom (u slučaju da on ne donese rješenje u roku od 15 dana, može proslijediti predmet GMC-u) ili direktno uputiti žalbu GMC-u⁴⁴. Ako prihvati žalbu, sazvat će stručnjake kako bi iskazali svoje mišljenje o slučaju, u roku od 30 dana, vremenu, kojem će GMC saslušati stranke u sporu da bi zatim, konsenzusom, usvojio odluku⁴⁵.
 - u slučaju doppinga i supsidija, razmotrenih u Odluci 3/92 CMC-a, bilo koja industrija ili proizvodnja locirana u jednoj od zemalja članica MERCOSUR-a, moći će se pismeno žaliti Nacionalnom odsjeku GMC-a države kojoj pripada. Ako Nacionalni odsjek prihvati žalbu, stupit će u vezu s Nacionalnim odsjekom zemlje-članice kojoj je pripisan uvoz povezan s doppingom ili supsidijem. Ako se na raspravi ustanovi da postoji dopping ili supsidij, činjenice će se dati na razmatranje GMC-u, te će, pišući svoju vlastitu žalbu, imati pravo na postupak za rješavanje spornih pitanja, predviđenog u TB-u (Tratado de Brasilia – Ugovor iz Brazila) i ići na obaveznu arbitražu⁴⁶.
 - u slučaju žalbi koje je podnio Nacionalni odsjek CCM-a CCM-u⁴⁷, u skladu s članom Aneksa protokola iz Ouro Pretoa koji se odnosi na redovni žalbeni postupak pred Trgovačkom komisijom Mercosura, GMC i ovdje ima važnu ulogu budući da, ukoliko se ne postigne konsenzus na prvoj sjednici CCM-a⁴⁸, CCM će uputiti GMC-u razne alternative, kao i zajedničko mišljenje ili zaključke stručnjaka

³⁸ Član 2.1. Protokola iz Brazila - (PB) o Rješenju o Sporovima; 1991.

³⁹ Član 4.1. PB-a.

⁴⁰ Član 4.3. PB-a.

⁴¹ Član 4.2. PB-a.

⁴² Član 7 PB-a.

⁴³ Članovi 25 i 26 PB-a.

⁴⁴ Članovi 27 i 28 PB-a.

⁴⁵ Član 29 PB-a

Tehničkog odbora, kako bi se prihvatila odluka o postavljenom pitanju. GMC će se o tome izjasniti u roku od 30 dana⁴⁹. U slučaju da se ne postigne konsenzus o zakonskoj osnovanosti žalbe, tužena će zemlja-članica morati prihvatiti odobrene mjere u CCM-u ili GMC-u, koji, prema slučaju, određuju prihvatljiv rok za instrumentalizaciju mjera. Ako tužena zemlja-članica ne udovoljava raspoloživim mjerama ili ako se ne bi postigao konsenzus u CCM-u i GMC-u, tužitelj će direktno moći pokrenuti postupak IV. Poglavlja PB-a.

U skladu s institucionalnom strukturom, utemeljenoj Ugovorom iz Asunciona, GMC je računao na tajništvo čije se glavne funkcije sastoje od čuvanja dokumenata i priopćavanja o aktivnostima GMC-a, organ od kojeg ovisi⁵⁰. Počevši od POP-a, SAM se osniva kao neovisni organ unutar sustava MERCOSUR-a. SAM djeluje u Montevideu⁵¹. U prvoj etapi je radio sa smanjenim brojem administrativnih službenika, istaknutih tamo, zbog njihovih dotičnih ovlasti (na početku su ga sačinjavali samo urugvajski dužnosnici).

U skladu s POP-om, trgovinska Komisija MERCOSUR-a, osniva organ sa sposobnošću odlučivanja, zajedno s CMC-om i GMC-om.

Potreba za Trgovinskom komisijom prvi put je bila izražena u Aneksu Odluke 13/93 CMC-a, koja se odnosi na Zajedničku vanjsku tarifu (AEC). Četvrta točka spomenutog Aneksa predviđa nove mjere za pokretanje Carinske unije, osnivanje Trgovinske komisije MERCOSUR-a, kao međuvladinog tijela. Kasnije, procijenivši da bi pokretanje Carinske unije zahtijevalo prihvaćanje skupa mjera iz zajedničke tržišne politike koja bi se ticala pitanja povezanih s uzajamnom trgovinom između zemalja-članica i s trećim zemljama, Odlukom 9/94 se osnovala Trgovinska komisija MERCOSUR-a, kao međuvladin organ, zadužen da pruži pomoć izvršnom organu MERCOSUR-a (GMC), da nadgleda primjenjivanje mjera iz zajedničke tržišne politike kako bi funkcionirala Carinska unija i da proslijedi poslove vezane uz zajedničku tržišnu politiku, unutarnje tržište i trgovinu s trećim zemljama.

Također se uspostavio sustav i djelovanje CCM-a, određujući da će:

⁴⁶ Nemoguć slučaj, jednako kao i u prethodnim instancama, budući da bi zamoljena zemlja-članica glasovala protiv vlastitih interesa u GMC-u. Prisjetite se međuvladinog sustava GMC-a i potrebe da se rješenja usvoje konsenzusom i uz prisustvo svih zemalja-članica.

⁴⁷ Koji svoje izvore pronalaze u zemljama-članicama ili u žalbama pojedinaca, fizičkih ili pravnih osoba

⁴⁸ Član 4 Aneksa POP-a.

⁴⁹ Član 5 Aneksa POP-a.

⁵⁰ Član 15 TA-a.

⁵¹ Ova odluka, jednaka onoj koja se navodi u sljedećoj točki, sadrži težnju prema produbljivanju procesa. Pogledaj zaključke.

- CCM voditi četiri redovna člana i četiri naizmjenična člana i da će ga koordinirati ministri vanjskih poslova,
- da će se odluke koje usvoji CCM nazvati direktivama i da će se temeljiti na normativi koja proizlazi iz CMC-a i GMC-a. Prijedlozima će se nazvati projekti i inicijative koje će se uputiti GMC-u. Te će se direktive i prijedlozi usvojiti konsenzusom i uz prisutstvo svojih zemalja-članica,
- CCM će se sastajati barem jednom mjesečno, ili kad će to zatražiti GMC ili jedna zemlja-članica,
- ako proteknu obje sjednice CCM-a, a do direktive ili prijedloga se nije moglo doći dogovorom ili odlukom zbog nedostatka kvoruma, predat će se na raspravu i usvajanje GMC-u⁵²,
- ako proteknu obje sjednice CCM-a, a projekt za direktivu ili prijedlog nije usvojen konsenzusom, CCM će uputiti GMC-u druge preispitane opcije.

Odluka 9/94 i POP podudaraju se u opisu funkcija i ovlasti CCM-a:

- nadgledati primjenu mjera unutarnje tržišne politike u odnosu na treće zemlje, međunarodne organizacije, kao i onih mjera koje bi proizašle iz trgovinskih sporazuma;
- proslijediti primjenu mjera zajedničke tržišne politike između zemalja-članica;
- analizirati razvijanje mjera za funkcioniranje carinske unije i, razmjerno tome, davati prijedloge GMC-u;
- donositi odluke koje se odnose na primjenu AEC-a i ostalih pripadajućih mjera;
- obavijestiti GMC o razvijanju mjera zajedničke tržišne politike, o tijeku molbi i, razmjerno tome, prihvaćenim odlukama;
- predložiti GMC-u nove norme ili izmijeniti već postojeće koje se odnose na carinu i trgovinu;
- predložiti reviziju tarifnih alikvota kao i specifičnih sredstava AEC-a, uključujući nadgledanje slučajeva koji se odnose na proizvodne aktivnosti na području MERCOSUR-a;
- osnovati tehničke odbore neophodne za adekvatno ispunjavanje funkcija, kao i upravljati i nadgledati njihove aktivnosti;
- ispuniti obaveze povezane sa zajedničkom tržišnom politikom koje će ga zatražiti GMC;
- usvojiti vlastiti unutarnji poslovnik^{53, 54}.

⁵² Ova odluka, jednaka onoj koja se navodi u sljedećoj točki, sadrži težnju prema produblivanju procesa. Pogledaj Zaključke.

POP, osim opisanih i uspostavljenih funkcija prema Odluci 9/94 CMC-a, u Člancima 16 i 19 POP-a, određuje da će razmatranje pritužbi, unutar njegove nadležnosti CCM-u, koje je podnio Nacionalni odsjek CCM-a, a odnose se na situacije predviđene u PB-u i sukladno postupku utvrđenom u Aneksu POP-a.

POP, nakon što je naveo organe sa sposobnošću odlučivanja (CMC, GMC i CCM), prelazi na nabrojavanje organa bez sposobnosti odlučivanja⁵⁵. Među ovim posljednjim, ističe se Zajednička parlamentarna komisija.

Ugovorom iz Asunciona je, u njegovom posljednjem članu, članu 24, s ciljem da se ubrza stvaranje Zajedničkog Tržišta s izvjesnim demokratskim udjelom, osnovan CPC. U istom članu, izvršne vlasti zemalja-članica su se obvezale da će obavještavati dotične zakonodavne vlasti o razvoju zajedničkog tržišta. Međutim, ta institucija, jednako kao i druge, osnovane u okviru Ugovora iz Asunciona (npr.: Vijeće za Industriju MERCOSUR-a, kojeg predvode povezane industrijske organizacije) nisu sačinjavale organe MERCOSUR-a, već cjeline potpore, kako bi organi (CMC i GMC) mogli ostvariti svoje ciljeve.

POP pripisuje CPC-u svojstvo predstavničkog tijela parlamenta država članica⁵⁶.

POP određuje da će CPC voditi isti broj parlamentarnih predstavnika država-članica⁵⁷. Te će predstavnike imenovati dotični nacionalni Parlamenti, u skladu s njihovim unutarnjim postupcima⁵⁸.

Kako proistječe iz naznačenog, CPC, naglašava međuvladino značenje MERCOSUR-a u fazi tranzicije, budući da se organ povezuje s nacionalnim parlamentima, a ne s podregionalnom udrugom. S druge strane, zakonodavna tijela zemalja-članica, preko predstavništva u CPC-u i sposobnosti da upućuju preporuke glavnom organu MERCOSUR-a: CMC-u, počinju dobivati na važnosti u institucionalnom procesu zajedničkog tržišta, prekidajući, djelomično, nestvaran monopol, kojeg su izvršavali,

⁵³ Potvrđen rješenjem 49/94 GMC-a.

⁵⁴ Rješenjem 49/94 GMC-a reguliraju se posebni aspekti djelovanja CCM-a, između ostalog:
– da će sadašnje predsjedanje izvršavati u rotacionom obliku zemlja-članica koja bi zatim predsjedala CMC-om;
– da će se za realizaciju izvanrednih sjednica CCM-a zauzeti Nacionalni odsjek CCM-a zainteresirane zemlje-članice, podnoseći zahtjev privremenom sadašnjem Predsjedništvu najmanje sedam dana unaprijed. Zainteresirana će zemlja-članica potkrijepiti svoju molbu potrebnim činjenicama;
– Tehnički odbori, koji će se osnovati, izradit će izvještaje, molbe, preporuke ili konsenzusom prihvaćena mišljenja. U slučaju da to ne postignu, činjenice će se, iz opravdanih razloga, dati CCM-u na razmatranje.

⁵⁵ Član 1 POP-a

⁵⁶ Član 22 POP-a

⁵⁷ Član 23 POP-a

⁵⁸ Član 24 POP-a

do POP-a, nacionalni izvršni organi na području MERCOSUR-a. Dodijeljena funkcija CPC-u, u skladu s Članom 25 PCP-a, sastoji se u požurivanju unutarnjih postupaka, primjerenih zemljama-članicama, kako bi se ubrzao dolazak na snagu normi, koje provode organi MERCOSUR-a predviđeni Članom 2 POP-a. Također će trebati pomoći uskladiti zakone, ovisno o tome kako će se razvijati proces integracije. Tim je istim članom određeno da će, kad će biti potrebno, CMC zatražiti od CPC-a ispitivanje prioritarnih pitanja. Član 26 određuje da će CPC "predati"⁵⁹ preporuke CMC-u putem GMC⁶⁰.

Savjetodavni socijalni i ekonomski forum predstavlja pravu inovaciju u institucionalnoj strukturi, predviđenoj Ugovorom iz Asuciona 1991. godine, budući da, ionako je organ bez sposobnosti odlučivanja, predstavlja ekonomske i socijalne sektore MERCOSUR-a⁶¹. Međutim, zadržava svoje međudržavno značenje, budući da njime upravljaju predstavnici zemalja-članica u jednakom broju⁶².

Njegova je funkcija, u skladu s Članom 29 POP-a, konzultativna, a očituje se putem Preporuka GMC-a⁶³.

Tajništvo MERCOSUR-a je posljednje navedeni organ u Članu 1 POP-a i, kako smo već naznačili, nema mogućnost donošenja odluka. Prema Članu 31 POP-a (poglavlje VI.) određen je kao organ "djelotvorne podrške", sa zadaćom da ponudi svoje usluge ostalim organima MERCOSUR-a.

Sjedište mu je u Montevideu, na istom mjestu gdje bi to imalo Tajništvo GMC-a, u skladu s Ugovorom iz Asunciona⁶⁴.

U skladu s Članom 32 POP-a, SAM ispunjava sljedeće funkcije⁶⁵:

- da posluži kao službeni arhiv dokumentacije MERCOSUR-a;
- da objavi i razgrana usvojene norme na području tržišta koje je povezano sa SAM-om;
- u koordinaciji sa zemljama-članicama, autentično prevoditi na španjolski i portugalski jezik usvojene odluke organa iz institucionalnog sastava MERCOSUR-a, u skladu s predviđenim u Članu 39⁶⁶;

⁵⁹ Vjerojatno bi bilo pravilnije reći da će "moći uputiti".

⁶⁰ CPC, u skladu s Članom 27, određuje svoj vlastiti unutarnji poslovnik. Poglavlje IV. POP-a, posvećeno CPC-u kao i Članovi 8 i 14 istog Protokola, ne upućuju na potrebu da unutarnji pravilnik ovjere organi sa sposobnošću odlučivanja (što je inače slučaj za unutarnje poslovnike GMC-a, CCM-a i FCES-a).

⁶¹ Poglavlje V, Član 28 POP-a.

⁶² Član 28 POP-a.

⁶³ Onako kako smo već predhodno naznačili, određuje svoj vlastiti unutarnji poslovnik, kojeg potvrđuje GMC (Članovi 14.14 i 30 POP-a).

⁶⁴ Recenguista (označava ime ulice) 1089, 12. kat

⁶⁵ Imajte na umu da je TA posvetio samo jedan član tajništvu i naznačio skraćen popis funkcija od onih, objavljenih u POP-u.

- izdavati službeno glasilo MERCOSUR-a;
- s logističkog stajališta organizirati sjednice CMC-a, GMC-a i CCM-a i, unutar svojih sposobnosti, ostalim organima MERCOSUR-a, kada će se ti isti održavati u njegovom stalnom sjedištu. Za ono što se odnosi na sastanke održane izvan stalnog sjedišta, SAM će razmjerno pomoći državu u kojoj će se održati sastanak;
- redovito obavještavati zemlje-članice o provedenim mjerama svake zemlje kako bi unijeli u pravni zakon norme koje proizlaze od organa MERCOSUR-a predviđenih u Članu 2 POP-a⁶⁷;
- uknjižiti (ili registrirati) nacionalne liste arbitražnih sudaca i stručnjaka, kao i izvršavati ostale obaveze određene PB-om, od 17. prosinca 1991.;
- obavljati zadatke koje će od njega zahtijevati CMC, GMC i CCM;
- razraditi plan proračuna i, jednom kad ga prihvate GMC i CCM, poduzimati sve radnje za njegovo pravilno izvršenje;
- godišnje prikazati obračun GMC-u, kao i izvještaj o njegovom djelovanju;
- SAM-om, u skladu s Članom 35 POP-a, upravlja direktor, nacionalnosti jedne od zemalja-članica, kojeg je izabrao GMC, u rotacionom obliku, predhodno konzultiravši zemlje-članice, ali ga imenuje CMC. Mandat mu je dvije godine i kako ne može ponovo biti izabran, osigurava si na taj način naznačenu smjenu.

U sistemu MERCOSUR-a ne pronalazimo organe s predstavnikom naroda, niti nadzor nad zakonitosti akata ili propustima organa. To se, sa sigurnošću, duguje MERCOSUR-u koji još uvijek još uvijek nije izgradio određenu institucionalnu strukturu, te što se njegova pravila automatski ne unose u pravni sistem Zemalja-Članica.

4. ZAKLJUČCI

MERCOSUR je kritiziran s različitih strana zbog pomanjkanja političke volje koja se očitovala tijekom njegovog više od osmogodišnjeg djelovanja za produbljivanjem procesa integracije. Međutim, premda nije došlo do promjena u ugovorima iz Asunciona i Ouro Pretoa, mogu se zamijetiti tendencije prema stvaranju udruženih

⁶⁶ Član 39 POP-a: “U cijelosti će u službenom biltenu MERCOSUR-a, biti objavljen, na španjolskom i portugalskom jeziku, sadržaj Odluka CMC-a, rješenja GMC-a, direktive CCM-a i arbitražne presude rješenja o sporovima, kao i bilo koji drugi akt za koji CMC i GMC smatraju da ga je potrebno službeno objaviti.”

⁶⁷ Odnosi se na one koji proizlaze od organa sa sposobnošću odlučivanja (npr. CMC, GMC, CCM).

snaga djelovanja MERCOSUR-a.

Tako, u Odluci 4/93 CMC-a ističe se potreba da nacionalni odsjeci GMC-a preporučuju nadležnim vlastima zemalja-članica osiguraju nazočnost službenih delegata na sastancima SGT-a, na stručnim sastancima, u komisijama, odborima...i određuje da će se, u slučaju odsustva neke delegacije, sjednice održati u prisustvu nazočnih. Prihvaćeni će se dokumenti smatrati usvojenim ako, u roku od 30 dana nakon sjednice, odsutna strana neće uložiti opravdani prigovor.

U Rješenju 8/81 GMC-a nailazimo na druge zahtjeve prema centru koji se odnose na tehničke norme u industriji automobila. Rješenjem je, u njegovom članu 2.5 i a., odlučeno da će svaka zemlja morati istodobno obavijestiti SGT 3 i GMC o bilo kakvom prijedlogu o promjeni pravila primjenjivih za transportna vozila u MERCOSUR-u i ističe da će tehničke norme tih modificiranih pravila stupiti na snagu ako druge zemlje-članice ne odgovore u roku od 180 dana od dana priopćenja (putem dopisnika).

Isto tako, Rješenjem 29/93 GMC-a se određuje da će svaki zakon, dekret, propis ili pravni akt sličan onima državnih centralnih vlada, provincija, departmana, općina, državnih poduzeća..., svake zemlje-članice, koji će se odnositi na tehničke norme, smatrati normom MERCOSUR-a i biti ekvivalentna spomenutoj normi.

Ti zahtjevi prema udruženom djelovanju od velikog su značenja, posebno ako se ima na umu da se, u međuvladinom sustavu MERCOSUR-a, norme od presudnog značenja, usvajaju konsenzusom i u prisustvu svih zemalja-članica.

Zlata Drnas de Clément

LEGAL AND INSTITUTIONAL PROFILE OF MERCOSOUR

SUMMARY

Thanks to the Asuncion Treaty (AT) the process of Latin american integration began to acquire a new institutional configuration. likewise the Ouro Preto Protocol (OPP) has incorporated new rules to the process and to the institutional competences. Some of them are characteristics of an emergent communitarian process. The Mercosur remains an intergovernmental organization which protects the sovereignty of his states-parts. Nevertheless there are a wide range of intermediate statements which seam to transfer some authority to the central institutions.

PROFILO GIURIDICO-ISTITUZIONALE DEL MERCOSUR

SOMMARIO

Grazie al Trattato di Asuncion (TA) il processo di integrazione latinoamericana assume una nuova forma istituzionale. Anche il Protocollo di Ouro Pretoa (POP) ha adottato nuove forme per il processo e la competenza istituzionale. Alcune sono tipiche per l'importanza del comune processo. Mercosur rimane l'organizzazione internazionale che tutela la sovranità dei paesi-membri.